

S som i Staden, Staden som i Du.

Saga Lind

Tonerna från Sofia kyrka slår sig fram med kraft. Skoningslöst, men ändå obemärkt, letar de sig nerför den branta trätrappan; bort från Vitabergsparkens höjder för att sedan lägga sig som ett täcke över Nytorgets kullersten. För bara några veckor sedan hade jag uppfattat det där täcket som fjäderlätt, som en varsam smekning. Nu däremot känns det mer som om en nedtyngande suck svävar omkring mig.

Luften skingrar sig gradvis och kyrkans klanger sprider ut sig över det grönskande torget - rör sig längs med husväggar och över uteserveringar, studsar mellan lekparksgungor och ölglas.

Där någonstans fanns en gång Vi. Men nu finns där bara jag.

Jag sitter mot en av husfasaderna. Husfasaderna, som tack vare det i övrigt dovt färgade torget tillåts breda ut sig i blommande kulörer. Det är som den kala gräsplätten tillsammans med den grå kullerstenen agerar tom målarduk till livet på torget - dess återhållsamhet ger utrymme till såväl färgglada boningar som människoöden.

Idag är första gången jag går ut. Första gången sen den där dagen. Den där jävla marsdagen som fick mig att överge det jag älskade som allra mest. Dagen som för evigt ligger som en skugga över den stad som tidigare verkat så ljus, så välbekant, så trygg och så grönskande. Dagen som förvandlade ett sprakande Stockholm till aska på en ynka sekund.

I morse lämnade jag min lägenhet på Döbelnsgatan i något sorts hopp. Visst förväntade jag mig inte att Staden skulle vara densamma, det visste jag att den inte skulle kunna vara. Men någonstans trodde jag mig ändå besitta möjligheten att ta tillbaka Stockholm; fränkoppla Staden från dig, göra er oberoende av varandra och exkludera Stockholm från den förlust som Du inneburit.

Men så lutar jag mig tillbaka mot den faluröda väggen och noterar att vädret är detsamma som senaste gången jag var här, då när Du var här med mig. Och i samma stund inser jag att Stockholm aldrig kommer att bli mitt. Att Staden bara är en synonym till dig.

Jag tänker på den där junidagen då Vi satt här. På samma kullerstenar, lutade mot samma rödmålade brädor. Nu hade jag kunnat vara varsomhelst och jag börjar plötsligt tvivla på huruvida det här överhuvudtaget är Stockholm längre. Luften känns så främmande, så betydligt mycket tyngre. Och så kullerstenarna, som numera är så vassa att de skär in i baksidan av mina beniga lår. Samtidigt känns min ryggrad mot huset plötsligt felplicerad, och medan jag kämpar med att hitta en ställning där mina kotor inte smärtar alltför mycket tänker jag att brädorna måste ha flyttats omkring.

Jag minns alla de gånger Du satt här bredvid. Alltid framåtlutad, sittandes med kutad rygg och armbågarna placerade på de bara knäna. Jag minns hur jag varje gång gjorde ett tappert försök att få dig att luta dig tillbaka Du med, men framför allt minns jag hur

Du alltid tackade nej och skyllde på att Du inte ville smutsa ner din jeansjacka. Du poängterade hur lätt falu rödfärg färgar av sig, och pekade sedan menande på jackans ljust urtvättade kulör.

Jag svarade alltid med ett medgörligt leende, men såhär i efterhand borde jag nog märkt redan då att allt inte stod rätt till. Ändå satt jag kvar där, en optimistisk idiot i tron om att det faktiskt bara handlade om att Du ville undvika att smutsa ned din fina jacka.

Trots min nästintill outhärdliga sittställning stannar jag där vid husväggen alldeles för länge. Hur länge vet jag inte, och varför jag stannar förblir ouppklarat det med. Kanske är det en form av självplågeri, och när jag till slut ställer mig upp inleder jag en vandring på nålar då jag flanerar genom den stad som vi en gång brukade kalla vår.

Jag sneddar över torget, och innan varje steg tvingas jag tänka till. Det är som om jag glömt hur man gör. Varje kliv känns onaturligt, och jag tvivlar inte en sekund på att jag närsomhelst kan ligga ned med kinden mot konstgräset. Det är först nu jag märker hur svaga mina ben blivit av det månadslånga stillasittandet hemma i lägenheten. Min kropp känns lika obekant som Staden själv, och medan jag går slalom mellan grupper av människor på gräset undrar jag om någon märker av min svaghet.

Nytorgsgatan är så mycket längre än jag minns, och redan vid Axel Landquists Park tvingas jag stanna för att vila.

Jag slår mig ned på en av parkens grönmålade bänkar uppradade under häggens krona. Rabatten framför mig med de blomstrande rosorna är ett grymt hån, och mina tankar förs till Thåström.

*Vi möttes första gången här en snöslaskig kväll
i Axel Landquists park
Hon hade blå oceanögon med stänk av smaragd
Hon var som en ros doppad i svavel*

Ur "Axel Landquists Park" av Thåström.

Doppad i svavel. Jag tänker att varenda liten stockholmsk ros är just det. Vartenda löv, varenda blomma. Stockholm fräts sönder till aska framför mina ögon och när jag ställer mig upp för att gå vidare är mina ben nästintill orörliga.

Med mekaniska steg tar jag mig fram på två stickor som inte tycks tillhöra min kropp. Jag korsar Folkungagatan och svänger sedan vänster på Tjärhovsgatan som jag följer ända till Götgatan.

Jag passerar Björns trädgård, eller Björns malmgård som det en gång hette. Parken som gått från 1600-talets botaniska mönsterträdgård till dagens samlingsplats för stökiga ungdomsgång och fotbollssupportrar. Förändrad av Stadens människor.

Min blick landar på parkens pärla, och det enda som finns kvar från malmgårdens tid. Tidigare har jag inte reflekterat över den orangea byggnaden där i parkens ena hörn. Den brukade liksom hamna i skymundan, agera intetsägande bakgrund till skålande ölglas och bengalrök.

Men nu blir byggnaden det enda jag ser, och dess kulör blir plötsligt den stockholmska sol som så länge övergivit mig.

Jag tänker på hur Du alltid brukade påpeka hur mycket Du avskyr Björns Trädgård, och så plötsligt ler jag. Ett blygsamt leende, men det första på väldigt länge.

Jag tänker att jag någon dag ska hitta tillbaka till min egen botaniska trädgård. Jag tänker att även det mörkaste har sitt ljus. Att en park inte behöver vara grönskande för att blomma och att jag inte behöver vara sorglös för att vara hoppfull. Jag tänker att ingenting är helt igenom ljust, det är inte så det fungerar. Varje stad har sitt mörker, precis som varje människoliv i den. En stad utan människoliv vore ingen stad, och ett människoliv utan mörker vore inget liv. Människor skapar Staden, och Staden förändras av människor.

Jag tänker att Du förändrade mitt Stockholm. Men så tänker jag också att jag är människa jag med. Jag kan förändra en plats lika väl som Du. Jag kan göra Stockholm till en annan stad än den Du målade upp för mig.

Jag tänker att jag ska göra askan till jord. Och så går jag vidare.

Götgatsbacken känns inte brant, och mina ben går lättare. Mindre mekaniskt, mer närvarande. Mina fotsulor börjar långsamt bekanta sig med asfalten, och innan jag vet ordet av det går jag längs Skeppsbron. Stockholmska byggnader passerar plötsligt förbi mig i en hisnande fart, och mitt fokus hamnar numera på dem snarare än på att anstränga mig för att överhuvudtaget ta mig framåt.

Det blev en allvarsam lek Vi lekte, Du och jag, så fort Stockholm kom in i bilden. Så fort Staden stod på spel. Någonstans är det sorgligt att en hel stad blev offer för ett simpelt hjärtekross. Sådant som händer varje dag, och som egentligen bara handlar om två personer.

Jag flanerar vidare och funderar över vad Vi hade varit utan Stockholm. Hade Vi varit något alls?

Medan jag går längs vattnet tänker jag på Dig. Jag tänker på hur mycket Du älskade att bada. Jag tänker på tårar. Jag tänker på blöta kyssar.

Jag tänker på hur våra kyssar i natten var Stockholmsserenader, tillägnade vår älskade stad. Och så inser jag att våra läppars möten nog aldrig var tillägnade till varandra. Jag tänker att Stockholm höll ihop oss. Historiska byggnader omringade av modernt stadsvimmel agerade stöttande pelare till en bräcklig tvåsamhet.

Med Stockholms äldsta kaj i ryggen når jag Gamla Stans ände och Strömbro som följer tar mig till Kungsträdgårdens sydöstra hörn.

Jag kastar en blick över gräset och förvånas nästan över hur allting är sig likt. Jakobs kyrka står stadigt där den dovt blåa himmelen framhäver dess pampigt grönfärgade torn. Till och med den lilla korvkiosken här på hörnet är kvar.

Kanske har en del av Stockholm stannat i tiden tillsammans med mig. Kanske behöver jag inte kämpa för att hinna ikapp Staden och få tillbaka de månader jag missat. Kanske

är jag redan ikapp. Kanske delar vi tid, Staden och jag. När jag stannar upp stannar Stockholm upp.

De fotsteg som följer är bortom min kontroll. Det är som om mina ben lever ett eget liv, som om jag och Stockholm samverkar på ett oförklarligt sätt. Jag kan nästan urskilja friktion mellan mina fotsulor och den varma asfalten. Det bränner. Och plötsligt tycks jag mig kunna känna den där gnistan som jag så länge trott gått förlorad. Plötsligt blir faktiskt askan till jord.

Jag följer Kungsträdgårdens östra sida ända till Hamngatan där jag svänger av. Jag vet vart jag ska. Vet vad mina steg suktar efter. Jag går framåtlutad, nästan som om jag drar mig själv fram. Som om mina steg inte riktigt hinner med mitt sinne. Och så plötsligt står jag där. Utanför porten.

*Du lilla krog i Smålandsgatans prång
Inom en ram av renässans, gotik
Och Hedwallistisk modernistjargong
Du är bland Stockholms krogar rätt unik!*

Evert Taube, 1933.

Jag är inte längre mitt nutida jag. Konstnärsbarens ingång gör mig plötsligt till det jag som Du en gång kallade din. Och så drömmer jag mig tillbaka.

Jag minns så väl när vi skulle träffas den där eftermiddagen i februari, och jag var lyckligt ovetandes om att denna månad skulle bli vår sista.

Jag var 23 minuter sen och dyngsur av svett trots att det var en av Stockholms kallaste månader. Om jag bara hade vetat att mars skulle bli ännu kallare.

Jag minns hur chockad jag blev över att Du inte var där än, och så satte jag mig ner på ett av trappstegen i uppgången intill "Perlan". Jag tänkte på hur många hjärtan som måste krossats mot trappstegets sten. Ännu ovetandes om att ett av dem snart skulle tillhöra mig.

Det vibrerade i min ficka. Det var Du.

Du sa att du väntat i en halvtimme. Att Du suttit utanför ingången till Kungliga Biblioteket, KB, så länge att Du börjar känna dig utstirrad av Hjalmar Söderberg.

Jag svarade skämtsamt att jag ber om ursäkt för dessa *Förvillelser*, men Du skrattade inte.

Jag inbillade mig, eller kanske övertalade mig själv, att det berodde på en bristfällig kunskap kring svensk litteraturhistoria, trots att jag visste att Du har läst *Doktor Glas* minst ett dussin gånger.

Jag borde nog ha förstått redan då. Att vi var för olika Du och jag. Att vi inte delade Staden på det sätt som vi försökte övertala oss själva att vi gjorde. Att i ditt Stockholm betydde "KB" Kungliga Biblioteket, i mitt betydde det Konstnärsbaren.

Jag borde ha insett att i ditt Stockholm fanns inte jag men i mitt Stockholm fanns bara Du.

Men tanken känns inte ledsam, och jag följer Smålandsgatan ner till Birger Jarlsgatan med ett leende på läpparna. Jag tänker att det nog ändå finns ett Stockholm som är mitt och som inte inkluderar dig. Att Staden inte är en synonym till dig, utan snarare en motpol.

Inte ens när jag går förbi Stureplan förmår jag mig själv till att vara nedstämd. Inte ens när jag fortsätter förbi bänken vid Humlegårdens kant där Du den där marsdagen yttrade de ord som tog Stockholm ifrån mig. Istället uppskattar jag parkens grönska på ett sätt som jag aldrig trodde att jag skulle göra igen. Dess breda alléer, gräset täckt av picknickfiltar, blommorna som vecklat ut sig mot vårhimlen, det lilla ljusblåa lusthuset...

Stockholm är vackrare än någonsin förut.

Jag tänker att en förlust av dig inte innebär en förlust av Stockholm, utan snarare en vinst. Jag tänker att jag nog behövde förlora dig för att verkligen hitta Stockholm. Behövde bli blind för att se hur vacker Staden verkligen är. Behövde få mina vingar avklippta för att lära mig att flyga.

På vägen hem till Döbelnsgatan nästan stryker jag min kropp mot husfasaderna. Jag vill ta vara på varje stockholmsk millimeter.

Men att jag är på väg hem märker jag knappt. Istället känns hela Staden som ett hem. Stockholms skönhet lyser till och med starkare än den gjorde under tiden då vi låtsades att den tillhörde oss. Kanske beror det på att vår stockholmska skönhet aldrig var äkta. Ljuset var bara en illusion av det vi önskade att Staden skulle vara.

Genuiniteten i det ljus som värmer mig nu får mig att inse att det inte är Du och jag längre. Jag inser att det Vi som så länge inkluderat dig nu istället består av mig och Staden. Stockholm och jag, hand i hand. Du hamnar istället i skymundan, agerar överflöd i *min stad*.

Jag följer Birger Jarlsgatan ända upp till Jarlaplan, passerar Ellen Keys park och genar över Norra Reals skolgård. Någonstans där på skolgården tappar jag minnet av dig. En diffus bild av en person jag en gång kallade min skrapas mot glödhet asfalt. Jag glömmer för en stund att detta är dina kvarter med. Och så plötsligt mörknar himlen.

Din ryggtavla är så bekant. Jag känner igen den direkt. Vet exakt hur sporadiskt dina leverfläckar är utspridda där under det tunna lagret ljust urtvättat jeansstyg. En på axeln, och så vid skulderbladet, ländryggen. Längs ryggraden. Jag minns hur gåshuden brukade sprida sig i takt med att mina fingertoppar rörde sig över din hud. Från leverfläck till leverfläck. I lätta, nästan obemärkta mönster blev Vi, Du och jag, till en och samma.

Nu är Du här framför mig. Du ser inte mig, jag håller mig på säkert avstånd där jag gömmer mig bakom en av skolans husknutar. Jag låter oss vara fränkopplade, avskilda, olika. Jag låter jag vara jag, låter Stockholm vara mitt.

Ändå försvinner jag in i tanken på dig och mig. En och samma. Vår stad. Att se dig här på Stockholms gator känns plötsligt så självklart, och lika självklart känns det att jag ska gå bredvid.

Men drömmen blir kortvarig, och snart ska Staden bli mer skoningslös än någonsin förut.

Du går så lätt, med trippande steg nerför Tulegatan. Jag följer dina fötters rörelser, låter blicken vandra uppför dina ben, din rygg.

Din rygg.

Med kisande ögon lyckas jag urskilja de där dovt röda tonerna på din jacka.

De är röda som blod. Röda som falu rödfärg. Röda som himmelen och röda som Stockholm. Jag låter färgen ringla sig nedför din arm. Låter den lägga sig över din hand.

Din hand. Och så någon annans. Tätt ihopflätade. En tvåsamhet så långt ifrån bräcklig och så långt ifrån vår.

Det börjar skymma för ögonen.

Stockholm flyter sakta bort.